

Bezoek aan de kleurrijke festivals van de Miao

De festiviteiten rond Nieuwjaar zijn een hoogtepunt voor de Miao, een etnische minderheid in het zuiden van China. Iedereen draagt dan prachtige kleding, de vrouwen vaak met fraai geborduurde onderdelen en enorm veel sieraden. Elk dorp kent zijn eigen variant in klederdracht. De festiviteiten zijn een moment waarop oude tradities herleven.

Bij het verlaten van het vliegveld van Guiyang duwt de Chinese taxichauffeur de nieuwste Apple iPhone onder m'n neus en maakt met gebaren duidelijk dat ik de naam van het hotel moet intoetsen. Via Google translate verschijnen Chinese karakters op het scherm. De chauffeur spreekt de naam van het hotel onverststaanbaar uit en rijdt vervolgens moeiteloos naar de opgegeven bestemming. De zoektocht naar de Miao bevolking in het jaar van de hond (2018) kan beginnen.

Bijbehorende sieraden

De volgende morgen worden we met 'Good morning' welkom geheten door de perfect Engels sprekende gids, die we al in Nederland geboekt hadden. Hij maakt duidelijk dat het heel verstandig was om hem in te huren. Mister Chen vertelt dat tijdens het Chinese nieuwjaar miljoenen Chinezen hun familieleden bezoeken en transport via het openbaar vervoer vrijwel onmogelijk is. Chen vertelt meer over de Miao cultuur: 'Februari is de beste maand om de bergachtige, zuidelijke provincies Yunnan en Guizhou te bezoeken. Het nieuwjaar valt in deze periode en tijdens de festiviteiten viert vrijwel ieder dorp op zijn eigen wijze nieuwjaar met oude, traditionele dansen in kenmerkende kledingstijl en bijbehorende sieraden en accessoires. Er leven ongeveer tien miljoen Miao in China, die onderverdeeld zijn in subgroepen. Deze subgroepen zijn vernoemd naar karakteristieke kenmerken van de vrouwelijke kledingstijl. Men onderscheidt o.a. de Korte Rok en Lange Rok Miao, de Rode Miao en de Lange Hoorn Miao.

In de versierde, metalen hoofdtooien zijn draken-, paarden-, bloem- en vogelmotieven verwerkt.

1 Vrouw van de Lange Rok Miao.

2 Zwarte Rok Miao vrouw uit het stadje Kaili. Bovenop haar hoofd een sieraad in de vorm van een buffelhoorn. Bij een zilveren uitvoering wegen de ornamenten een half tot 1 kilo en zijn 50 tot 70 centimeter breed. Aan de voorkant zijn twee drakenfiguren te herkennen.

3 Witte Rok Miao. Aan de nekringen hangen metalen belletjes die rinkelen bij iedere beweging.

Metalen hoofdtooi

Dezelfde dag vertrekken we met Chen naar het dorp Longli om het Jumping Flower festival te bezoeken, een festival dat jaarlijks gevierd wordt door de Witte Rok Miao. Uit nabijgelegen dorpen zijn veel Miao naar het festivalterrein gekomen om te dansen, musiceren, eten, drinken en nieuwtjes uit te wisselen. De vrouwen dragen een metalen hoofdtooi die cirkelvormig om het hoofd is bevestigd, bijeengehouden met een koord. In het metaal zijn vogels, bloemen, vissen en paardenmotieven verwerkt. Over de vele lagen, rijk versierde kleding hangen kettingen waaraan tientallen gekleurde kralen en knikkergrote ronde belletjes hangen, die bij iedere stap rinkelen. Armbanden en ringen rond de hals completeren de feestkleding. Mannen verzorgen de begeleidende muziek door op bamboefluiten te blazen. Ter afsluiting zijn er waterbuffelgevechten. De in een kring opgestelde Chinezen gokken lustig op een verwachte winnaar. Tegenover elkaar opgestelde stieren vechten met hun hoorns totdat één van de buffels bebloed wegrent. Bankbiljetten verwisselen van eigenaar.

Grote houten kam

In de omgeving van het stadje Anshun mogen we twee dagen later het bijzondere festival van de Lange Hoorn Miao bijwonen. Deze naam is ontleend aan een grote houten kam in de vorm van een buffelhoorn, die vrouwen achterop het hoofd dragen. De kam werd in het verleden omwikkeld met haar van

overleden voorouders tot een enorme knot. Tegenwoordig is tientallen meters zwarte wol het materiaal om de enorme hoofdversiering te creëren. Vrouwen dragen de veelal roze gekleurde rokken en jassetjes in wel dertig lagen. De kleding is afgezet met fijn borduurwerk. Dansmuziek klinkt uit bamboe blaasinstrumenten. Verschillende dansgroepen worden door een jury beoordeeld en uiteindelijk wordt een ervan als winnaar aangewezen.

Al 600 jaar traditie

Voordat we de bergen oversteken naar het dorp Xinqiao in de regio Datang, een dorp waar de Korte Rok Miao wonen, geeft mister Chen eerst informatie over deze Chinese minderheid. 'De vrouwelijke bewoners van dit dorp staan bekend om hun ongewone kostuums, korte rokken van circa 18 cm lang. Het is al 600 jaar traditie dat vrouwen en meisjes dit kledingstuk van deze lengte vervaardigen. De rest van het kostuum en de haarstijl is precies hetzelfde zoals de vrouwen in de Tang dynastie (± 600-900 n.Chr.) erbij liepen. Andere bezienswaardigheden zijn de kleine voorraadschuren gebouwd op water. In een poel met water tot kniehoogte zijn ongeveer 50 voorraadschuren van 2 tot 3 vierkante meter gebouwd. Dit unieke systeem biedt de opgeslagen rijst en maïs bescherming tegen vuur en ratten.'

Draken figuren

In Leishan, het dorp van de 'Lange Rok' Miao worden we welkom geheten met in buffelhoorn geschonken alco-

holische drankjes. De vrouwen, gekleed in kleurrijke, lange rokken tot de enkel, zijn behangen met zilverachtige sieraden en hoofdtooien waarop drakenfiguren te herkennen zijn. Sommige vrouwen en meisjes hebben nog een extra versiering, een grote metalen hoorn als kroon op de hoofdtooi. Halssieraden en haarpinnen mogen niet ontbreken. De mannen dragen donkere met indigo gekleurde gewaden van nek tot enkel. Ook de hoofdband is gekleurd met kleurstof van de gefermenteerde indigostruik (*Strobilanthus flaccidifolius*). Mannen blazen op bamboe muziekinstrumenten en slaan op een eeuwenoude metalen trommel. Niet veel later dansen tientallen vrouwen drie rijen dik in grote cirkels ritmisch over het dorpsplein. De authentieke huizen rondom het plein en de bergen op de achtergrond vormen een prachtig decor.

Ethische minderheden

Na drie weken zijn we weer terug in de zes miljoen inwoners tellende stad Guiyang. De etnische minderheden in het bergachtige gebied lijken ver weg. De straten zijn zo dicht bevolkt, dat het lijkt of een paar minuten geleden een voetbalstadion is leeggelopen. Er knalt nog regelmatig vuurwerk door de lucht ter gelegenheid van het nieuwe jaar. Hopelijk zijn er inmiddels genoeg boze geesten met de honderdklappers verdreven. Van Chen krijg ik het verzoek om in 2019, het jaar van het zwijn, nog een keer te komen, want er zijn nog veel meer mooie Miao dorpen te bezoeken. smithendriks@planet.nl

1 en 2 Meisjes van de Lange Hoorn Miao. Op de rechter foto is de houten kam in de vorm van een buffelhoorn te zien waarover de zwarte wollen draden gewikkeld worden.

3 Een jongen man van de Lange Hoorn Miao.

4 Een trage reidans van de Lange Rok Miao, begeleid door mannen die een houten bamboefluit (lusheng) bespelen (foto 6).

5 Een vrouw van de Hoge Hoed Miao nuttigt een bami maaltijd. De patronen van het borduurwerk op haar kleding worden van moeder op dochter doorgegeven.

Sieraden van de Miao: symbolen van status en geluk

In de Miao cultuur symboliseren de sieraden niet alleen een hoge status van welvaart, maar ze verlenen de drager ook bescherming tegen ziekte en ongeluk.

Ziekte beschouwt men als een aanwijzing dat de ziel het lichaam wil verlaten. De gedachte is dat wanneer iemand zilveren sieraden draagt, de ziel in het lichaam blijft. Sieraden beschermen alleen de eigenaar van het sieraad. Stelen heeft geen zin, de bescherming gaat niet over op de dief.

In het dagelijks leven draagt men wel wat sieraden, maar op hoogtijdagen worden echt alle sieraden uit de kast gehaald.

Nog niet zo lang geleden hadden de meeste sieraden een hoog zilvergehalte. Daarnaast waren er ook sieraden van alpaca, een goedkopere legering van koper, zink en nikkel met een zilverachtige uitstraling. Tegenwoordig zijn ze vaak gemaakt van een aluminiumlegering. Deze zijn minder zwaar en daardoor prettiger om te dragen. De in honderden jaren ontwikkelde dansvormen zijn echter gebaseerd op dansers met zware hoofdsieraden.

1. Een aan de gordel gedragen sieraad, afgeleid van een lichaamsverzorgingssetje (in Europa bekend onder de naam Chatelaine)

2. Rugsieraad, waaraan de banden van een schort worden gehaakt en dat tevens als contragewicht dienst doet.

3. Haarpennen.

4. Halssieraad.

5. Kam, gemaakt van met zilver bekleed hout. (1, 2, 3 en 5 coll. M. Gorter; 4 coll. P. Smit)

1

2

3

4

5